

Nedskärningar och omstruktureringar orsak till att allt fler söker psykiatrisk vård

Utbrända läkare får hjälp på specialklinik i Stockholm

Antalet läkare i Stockholm som söker hjälp för att de är tolt utbrända har ökat markant det senaste året.

– Det är de mest kompetenta läkarna, specialister i 50-års-åldern, som säger att nu orkar jag inte en dag till, berättar Kristina Brandänge, chef för Ersta sjukhus psykiatriska klinik.

Oftast är det organisatoriska förändringar i kombination med hög arbetsbelastning som är orsaken till att allt fler läkare »går in i väggen», som Kristina Brandänge uttrycker det.

– Snabba omstruktureringar som gör att man inte vet hur framtiden ser ut i kombination med en känsla av att inte räkna till och att inte få någon uppskattning utifrån nöter på en. Till slut blir det för mycket, förklarar hon.

Ersta psykiatriska klinik i Stockholm har ett avtal med Stockholms läns landsting om att erbjuda vård till sjukvårdspersonal. Tanken är att man som vårdpersonal ska slippa söka hjälp hos sin egen arbetsgivare.

Under de snart fem år som Kristina Brandänge varit chef för kliniken har hon sett hur andelen vårdpersonal ökat i så hög grad att man numer knappt tar emot några andra patienter. Den personalkategori som ökat mest är läkarna.

– För 2–3 år sedan var det unga, kvinnliga husläkare med småbarn, ambitiösa människor som till och med tog på sig forskning som blev utbrända och sökte hjälp hos oss, berättar Kristina Brandänge.

Nu är bilden en annan.

FOTO: JAN HÅKANSSON

– Vi behöver en beredskap inom kåren så att vi orkar stötta varandra mer på arbetsplatserna, säger Kristina Brandänge, chef för Ersta psykiatriska klinik.

– Det är nästan ingen skillnad mellan män och kvinnor längre. Åldern är högre. Det är 50-åringarna, ofta chefer, de mest kompetenta inom kåren, som säger att de inte orkar en dag till.

– Under hösten har det varit en ökning av sjukhusläkare, men det är inte någon skillnad mellan olika specialiteter, säger Kristina Brandänge och ger ett exempel på hur det kan låta i telefonen.

– Har ni två månaders väntetid? Om två månader har jag slutat på jobbet.

Utvecklingen är synnerligen oroande, tycker Kristina Brandänge, framför allt ur ett individuellt mänskligt perspektiv, men även med tanke på utvecklingen inom sjukvården i stort.

– Om 50-åringarna inte orkar längre,

då kommer den stora läkarbristen att uppstå långt tidigare än man räknat med, konstaterar hon.

Från arbetsgivaren landstingets sida skulle det hjälpa med ett ärligare språkbruk, anser Kristina Brandänge.

– Nu talar vi om omstruktureringar. Mår man dåligt då så är man oflexibel. Att bli sedd som oflexibel, samtidigt som man får mer att göra och inte vet hur framtiden ser ut, är väldigt ångestskapande, påpekar hon.

– Det är ärligare att tala om nedskärningar. Det händer att chefer går ut och säger att vi ska skära bort 30 procent, men det blir ändå en kvalitetshöjning!

Gemensamt för de läkare som vänder sig till Ersta är att det är engagerade och duktiga doktorer. Förvånansvärt få vill byta jobb och de flesta är mycket lojala mot sin arbetsgivare.

Bilden av den starke doktorn som aldrig själv behöver hjälp är svår att suddas ut. Därför går det ibland så långt att man blivit djupt deprimerad innan man söker hjälp.

Minst 75 procent av de läkare som tar kontakt med kliniken blir sjukskrivna – efter en tids övertalning. Av dem är det en liten del som läggs in, oftast när självmordstankar är med i bilden.

Ordet utbränd vill Kristina Brandänge egentligen inte använda.

– Nackdelen med det är att man tror att man är förverkad. Men det går att komma tillbaka, även om det tar lång tid. Ofta handlar det om ett halvår eller mer.

Faktum är att de flesta läkare återvänder till sina tidigare arbeten. Men då har de lärt sig att sätta gränser för arbetet och se att det finns annat i livet.

Anna Filipsson

Landstinget vill minska vården på Ersta psykklinik

Ersta sjukhus drivs av Ersta diakonialsällskap, en ideell förening med anknytning till Svenska kyrkan.

Den psykiatriska kliniken har 5 000 - 6 000 öppenvårdsbesök per år 10 platser för dagvård och 32 platser för slutenvård, fördelat på två avdelningar.

Hälften av patienterna är läkare. Det innebär att läkarna är överrepresenterade bland dem som söker sig till kliniken, sett i relation till hur stor yrkesgruppen är.

Utöver personal från vården tar kliniken emot andra med vårdande yrken, t ex präster, eller offentliga personer i stort behov av integritet.

Ersta sjukhus byggde den psykiatriska kliniken 1968 och slöt då ett avtal med Stockholms läns landsting om att ta emot sjukvårdspersonal där.

I höstas beslöt landstinget att minska på omfattningen, vilket innebär att hälften av slutenvårdsplatserna försvinner. Trots detta fortsätter kliniken som förut.

– Ersta sjukhus har begärt att få omförhandla avtalet och vi fortsätter som förut fram till dess, förklarar Kristina Brandänge, som hoppas att landstinget ska ändra sitt beslut.

– Vi ser ju att behovet är större än någonsin.

Om inte Stockholms läns landsting ändrar sig är kliniken öppen för avtal med andra landsting. Idag tar man emot patienter från andra landsting om de har specialistvårdsremiss. •